

Pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen asumisen maksun määräytymisen periaatteet ja asiakasmaksut

Aluevaltuusto 18.12.2023

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) 7 c §

- Palvelun pitkäaikaisuus, jos palvelun arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kolme kuukautta (asiakasmaksulaki 7 b §).
- Hyvinvointialue saa periä kuukausimaksun, joka saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan (netto)kuukausituloista, joista on tehty asiakasmaksulain 10 c ja 10 d §:ssä säädetyt vähennykset.
 - Jos asiakas on välittömästi ennen palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa, selvitetään puolisoien yhteenlasketut tulot asiakasmaksulain mukaisesti
 - asiakasmaksuyksikkö tekee automaattisesti vertailun asiakkaalle edullisemmasta maksuvaihtoehdosta

Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa (Asiakasmaksulaki 10 c §)

- Edunvalvonnan palkkion perusmaksu tai edunvalvontavaltuutetun palkkio enintään edunvalvojan palkkion suuruisena, vuonna 2023: 280 € / 440 €, vuonna 2024: 330 € / 540 €.
- Asiakkaan välttämättömät ja kohtuulliset asumismenot ennen pitkäaikaiseen asumiseen siirtymistä tositteiden perusteella enintään kuuden kuukauden ajalta.
- Esitetään harkinnanvaraiseksi tilintarkastuspalkkion vähentämistä 52 € vuosi

Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa (Asiakasmaksulaki 10 d §)

Asumismenot ympärivuorokautisessa palveluasumisessa

- Vähennetään kohtuulliset asumismenot, joita pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta aiheutuu. Asumismenoista vähennetään valtion varoista maksettava asumistuki.

Lääkekuluvähennykset ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa

- Vähennyksenä huomioidaan sv-korvattavat lääkkeet Kelan sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena (vuonna 2023 49,35 € /kk) ja muiden kuin sv-korvattavien lääkkeiden (muun muassa perusvoiteet, kliiniset ravintovalmisteet) osalta, kun terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne terveydelle tarpeelliseksi.

Pitkäaikainen laitoshoido

- Tarkoitetaan hoitoa ja kuntoutusta sairaalan, terveyskeskuksen tai muun terveydenhuollon toimintayksikön vuodeosastolla tai sitä vastaavissa olosuhteissa (ThL 67 §). Laitoshoidoa järjestetään myös sosiaalihuoltolain 22 §:n perusteella.
- Pääperiaate asiakasmaksujen määräytymiselle on sama kuin ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa esimerkiksi huomioitavien tulojen mukaan (asiakasmaksulaki 7 c §, 10 b §) ja vähennysten suhteen (asiakasmaksulaki 10 c § ja 10 d §)
 - laitoshoidossa ei peritä erillisiä asumiskuluja, joten niiden kustannuksia ei vähennetä
 - lääkkeet sisältyvät palveluun, joten niiden kustannuksia ei vähennetä

Käyttövara

- Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalle vähintään 167 euroa kuukaudessa (182 euroa vuonna 2024) ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalle vähintään 112 euroa kuukaudessa (122 euroa vuonna 2024).
- Asiakas maksaa erikseen omat elämismenonsa:
 - jokapäiväisiä menoja, joita henkilö tavanomaisissa päivittäisissä toimissaan tarvitsee, kuten ruokatarvikkeet, käyttösähkö, tietotekniikka- ja puhelinkulut, lääkkeet, henkilökohtainen hygienia, terveydenhuollon menot, parturi- ja kampaamokulut, harrastukset, vaatemenot ja matkakustannukset.

Pitkäaikainen laitoshoido psykiatrian osastoilla tai oikeuspsykiatrisessa sairaalassa erityiset vähennykset

- Erillisen hakemuksen perusteella kotiutumisen ja kuntoutumisen näkökulma huomioiden esitetään erityisiä vähennyksiä psykiatristen osastojaksojen ajalle seuraavasti:
 - Varastokustannusten tai oman asunnon kustannusten huomiointi pidempään kuin asiakasmaksulaissa määritetään. Esitetään hyväksyttäväksi hakemuksen mukaan, esimerkiksi arvioituun kotiutumiseen saakka.
 - Mahdollisiin kotilomiin liittyvät matkakulut hyväksytään halvimman matkustustavan mukaan, joka on yleensä julkinen kulkuneuvo (juna, linja-auto). Jos julkinen liikenne ei ole mahdollista puutteellisten liikenneolosuhteiden vuoksi, korvaus on Kelan kuntoutuksen matkakorvauksen 0,33 €/km mukainen (*keskiarvo*) (vuonna 2023)
 - Kotilomien osalta ravintomeno lasketaan lomapäivien mukaan Kelan toimeentulotuen perusosan 49 %:sta (272 €/kk = 8,98 €/ vrk, vuonna 2023) (*keskiarvo*)
 - Puhelinkulut 20 €/kk
 - Vaateraha (sis. kengät): enintään Kelan perustoimeentulotuen perusosa 9 % (49,96 € / kk, vuonna 2023)

Lyhytaikainen palveluasuminen eri asiakasryhmille

- Asiaksmaksu riippuu siitä, missä lyhytaikainen asuminen järjestetään ja minkä lain mukaan.

1. Lyhytaikainen laitoshoido (asiaksmaksuasetus 12 §)

- Lyhytaikaisessa laitoshoidossa olevalta voidaan periä hoidosta ja ylläpidosta psykiatrian toimintayksikössä enintään 22,80 euroa hoitopäivältä ja muussa lyhytaikaisessa laitoshoidossa enintään 49,60 € hoitopäivältä
 - asiaksmaksu kerryttää maksukattoa, maksukaton täyttymisen jälkeen 49,60 € → 22,80 € / vrk (vuonna 2023)

2. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen tai lyhytaikainen perhehoito tai arviointi- ja kuntoutusyksikkö

- Sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa.
- Lyhytaikainen palveluasuminen sisältää asiakkaan arvioinnin, kuntoutuksen, ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon.
- Palveluun eivät kuulu lääkkeet ja henkilökohtaiset hoitotarvikkeet.
- Asiaksmaksu on tuloista riippumaton ja hyvinvointialue päättää maksun.

3. Osavuorokautinen asumispalvelu tai osavuorokautinen perhehoito

- Osavuorokautinen asumispalvelu/perhehoito päiväaikaan (alle 8h) tai yöaikaan (alle 12h) esim. omaishoitajan työssäkäynnin ajalle.
- Asiaksmaksu on tuloista riippumaton ja hyvinvointialue päättää maksun.

4. Omaishoidon lakisääteinen vapaa (asiaksmaksulaki 6 b §)

- 11,60 € / vrk (vuonna 2023)
- Indeksitarkastukset joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin perusteella.

5. Omaishoidon harkinnanvarainen vapaa perhehoitona asiakkaan omassa kodissa

- Peritään kohtien 2 tai 3 mukainen asiaksmaksu riippuen palvelun pituudesta

Esitetään aluevaltuustolle päätettäväksi 1/2

1. Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa hyväksytään vähennyksinä todelliset asumiskulut tositteiden perusteella sekä ennen palveluasumista että asumisen ajalta
 1. Poikkeus, jos asiakas valitsee vapaaehtoisesti esimerkiksi kahden hengen huoneen isommalla vuokralla, tällöin ei huomioida kuin yhden hengen huoneen vuokran mukainen kohtuullinen vähennys
2. Kaikkiin tulosidonnaisiin palveluihin esitetään vähennykseksi tilintarkastusmaksu 52 €/ vuosi kaikille asiakasryhmille, joilla edunvalvonta tai edunvalvontavaltuutus (vuonna 2023)
3. Terveystieteiden huollon kulut ja suun terveystieteiden huollon kulut laskutetaan normaalisti pitkäaikaisessa asumispalvelussa asiakkaalta
 1. Poikkeus: laitoshoidon, jossa sisältyvät tulosidonnaiseen asiakasmaksuun.
 2. Pääleikkäistä laskutusta ei tehdä, jos asiakas siirtyy esimerkiksi ympärivuorokautisesta asumisesta sairaalaan.
4. Pitkäaikaiseen laitoshoitoon psykiatrian osastolla tai oikeuspsykiatrisessa sairaalassa hyväksytään erityisiä vähennyksiä (dia 7)
5. Harkinnanvaraisten asiakasmaksujen hyväksyminen:
 1. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen tai arviointi- ja kuntoutusyksikkö 38,65 €/vrk.
 2. Osavuorokautinen asuminen 19,33 € (8 h tai 12 h).
 3. Asiakasmaksut tarkistetaan vuosittain indeksitarkistusten yhteydessä (Kelan eläkkeensaajan asumistuen vuokratilaa ja ateriahinnan osalta tarkistus vuosittain elinkustannusindeksillä).

Esitetään aluevaltuustolle päätettäväksi 2/2

6. Harkinnanvaraisten asiakasmaksujen hyväksyminen:

1. Lyhytaikainen perhehoito 31,09 €/vrk.
2. Osavuorokautinen perhehoito 15,55 € 8h tai 12 h.
3. Asiakasmaksut tarkistetaan vuosittain indeksitarkistusten yhteydessä (Kelan eläkkeensaajan asumistuen vuokratilaa ja ateriahinnan osalta tarkistus vuosittain elinkustannusindeksillä).

7. Lakisäätöiset indeksitarkistukset tehdään automaattisesti asiakasmaksuihin ja käyttövaroihin, seuraava tarkistus 1.1.2024.